

Enhver, der havde Forstand paa Bankvirksomhed, forstod da ogsaa, at denne Bank arbejdede med alt for faa egne Midler, og at det var ganske urimelig letsindigt at modtage saa kolossale Indskud af Spareres Penge, som man gjorde, uden at der blev krævet af dem, som ledede og styrede, at Banken skulde skaffe fornøden Sikkerhed og Dækning gennem Tegning af ny Kapital.

Men Ministeriet Neergaard og dets Handelsminister gav altsaa denne skæbnesvangre Dispensation i Januar 1924, og dermed bandt det paa en Maade den kommende Udvikling. Man maatte da formode, at der, før denne Bestemmelse blev truffet, var foretaget saadanne Undersøgelser af Bankens Forhold, at Regeringen fandt det forsvarligt at dispensere fra Banklovens Bestemmelser. Hvorledes dette er gaaet til, hvorledes Ministeriet har kunnet indlade sig derpaa, er endnu fuldstændig uopklaret, der foreligger i den Henseende ikke nogen Oplysning. Derfor maa, naar man nu ønsker dette Udvalg nedsat af Rigsdagen, den første Opgave, som dette Udvalg faar, selvfølgelig blive den at faa fuldstændig opklaret, opklaret til Bunds, hvorledes Ministeriet Neergaard i Januar 1924 turde vove overfor denne Bank at dispensere fra Banklovens Bestemmelser, saa meget mere som det jo var klart for hele Verden, at Banken arbejdede med en alt for ringe Kapital.

Det er paa denne Baggrund, man maa bedømme den Støtteaktion, som fandt Sted for Banken i Januar—Februar 1925 under den nuværende Regering. Der kommer man altsaa til dette Forhold, at en tidligere Regering har bundet den kommende Regering med Hensyn til Opretholdelsen af Banklovens Bestemmelser, og det er paa denne Baggrund, man maa se denne Støtteaktion. Paa dette Tidspunkt er det ogsaa, de danske Mejerier søger at unddrage sig at betale deres Gæld til Banken. Underskuddet ved Mælkeeksporten blev den Gang anslaaet til $7\frac{1}{2}$, eventuelt 10 Mill. Kr.; nu kan man vel gaa ud fra, at Gælden er vokset til $14\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Det er paa dette Tidspunkt, at dette uhorste sker, at de danske Mejerier erklærer: Ja, det er rigtigt, vi har laant 14—15 Mill. Kr. i Andelsbanken, men vi finder ingen Anledning til at betale dem. Det er i Januar Maaned, umiddelbart før Banken skal aflægge Regn-

skab, dette sker, og det er paa samme Tidspunkt, man standser en Del af Mælkeeksportens Virksomhed. Bankdirektionen befinder sig da i den Stilling, at nu maa der enten skaffes frisk Kapital til Banken, eller ogsaa maa Banken lukke. Banken henvender sig da til Nationalbanken om Støtte, og det fører til syvende og sidst til, at der bliver ydet 8 Mill. Kr. fra Nationalbanken, Fællesforeningen af Danmarks Brugsforeninger, Andels-Cementfabrikkerne og Jydsk Andels-Foderstofforretning. De yder tilsammen 8 Mill. Kr. til Dækning af det Tab paa $7\frac{1}{2}$ Mill. Kr., som er aabenbaret ved Mælkeeksporten.

Naar man nu fra anden Side vil angribe den Ordning, som blev truffet ved denne Lejlighed, glemmer man jo ganske, at Banken fik 8 Mill. Kr. ny Kapital tegnet, og den opretholdt paa dette Tidspunkt fuldt ud sit Krav om, at Mejerierne skulde betale deres Gæld til Banken, altsaa ikke blot de $7\frac{1}{2}$ Mill. Kr., men de 14 Mill. Kr. Det var altsaa paa dette Tidspunkt ikke draget i Tvivl, at Mejerierne havde en Forpligtelse til at betale disse Penge. I Januar 1925 faar Banken saaledes faktisk 8 Mill. Kr. til at styrke den af den tidligere Regering grundlagte økonomiske Ordning. Det er et virkelig stort Pengebeløb, som saaledes tilføres Banken i Januar 1925, uden at dens Forpligtelser i nogen Henseende forøges, tværtimod, og uden at der er givet Afkald paa en eneste Øre af Bankens Tilgodehavender. Jeg synes derfor, man fra alle Sider burde anerkende, at Nationalbanken og ogsaa den nuværende Regering ved den Lejlighed gjorde en fortjenstfuld Gerning overfor Andelsfolkene, og hvis Andelsfolkene havde villet, havde Grundlaget været givet for at føre Andelsbanken videre. Hvad havde været naturligere, efter at disse 8 Mill. Kr. var tegnet, end at de Folk, som ledede Banken, havde søgt at skaffe den nye Kapital, som var fornøden til yderligere Afskrivninger? Det var vel ogsaa Forudsætningen — det maa jeg gaa ud fra — baade fra Nationalbankens og Regeringens Side, at naar Nationalbanken i det hele taget skød 3 Mill. Kr. til af sin Kasse, vilde de Folk, der ledede Banken, gøre deres yderste for at holde Banken gaaende. Men i saa Henseende foretog disse Folk sig slet ingenting. Det er et af de